

Konvencija o pravima djeteta

(prihvaćena od Plenarne skupštine Ujedinjenih nacija 11. 12. 1989. godine)

Član 1: Definicija djeteta

Svaka osoba ispod 18 godina smatra se djetetom, ukoliko ta starosna granica nije prema nacionalnim zakonima niža.

Član 2: Jednako postupanje

Sva prava važe bez iznimke/izuzetka za svako dijete. Obaveza/obveza je svake države da djecu zaštiti od bilo kakve forme diskriminacije.

Član 3: U najboljem interesu djeteta

Kod donošenja političkih, pravnih i društvenih odluka najprije se u obzir moraju uzeti interesi djeteta.

Član 4: Provođenje prava

Vlade se obavezuju/obvezuju da će učiniti sve kako bi se u praksi provela prava navedena u Konvenciji.

Član 5: Uloga roditelja

Vlade priznaju prava i obaveze/obveze roditelja i drugih članova obitelji/porodice da dijete usmjeravaju kako to odgovara njegovom razvoju.

Član 6: Opstanak i razvoj

Svako dijete ima pravo na život. Država se izričito obavezuje/obvezuje da će garantirati opstanak i razvoj djeteta.

Član 7: Ime i nacionalnost

Svako dijete od rođenja ima pravo na ime. Dijete, također, ima pravo na nacionalnu pripadnost. Ukoliko je to moguće, djeca treba da poznaju imena svojih roditelja i da ih nose.

Član 8: Zaštita identiteta

Država se obavezala/obvezala da će štiti službeni identitet svakog djeteta i ukoliko to bude potrebno ponovo ga uspostaviti. Ovo se, prije svega, odnosi na ime, nacionalnost i obiteljsku/porodičnu pripadnost.

Član 9: Odvajanje od roditelja

Svako dijete ima pravo na zajednički život sa svojim roditeljima, osim kad taj zajednički život ugrožava dobrobit djeteta. Dijete, također, ima pravo da kontaktira sa oba roditelja ukoliko je odvojeno od oca, majke ili od oboje.

Član 10: Spajanje obitelji/porodice

I djeca, kao i njihovi roditelji, imaju pravo otići iz jedne zemlje u drugu, ako je svrha toga spajanje obitelji/porodice i održanje kontakta između roditelja i djece.

Član 11: Ilegalni odlazak iz zemlje i oduzimanje slobode

Država je obavezna/obvezna da uz pomoć nekog od roditelja ili uz pomoć nekog trećeg spriječi otmicu ili bilo koju drugu formu oduzimanja slobode djeteta u inostranstvu.

Član 12: Mišljenje djeteta

Svako dijete ima pravo da svoje mišljenje javno kaže. Dijete ima pravo da bude saslušano u svim prilikama ili mjerama kad ga se to tiče.

Član 13: Sloboda mišljenja

Svako dijete ima pravo da iznese svoje namjere i da bude informirano/informisano, ne obraćajući pažnju na nacionalne granice država.

Član 14: Sloboda misli, savjesti i religije

Država mora poštovati/poštivati pravo djeteta na slobodu misli, savjesti i religije, bez da ograničava odgovarajući utjecaj roditelja.

Član 15: Sloboda okupljanja

Djeca imaju pravo da se susreću sa drugima i da se ujedinjuju.

Član 16: Zaštita privatnosti

Djeca imaju pravo na zaštitu od ometanja njihovog privatnog života, njihove obitelji/porodice, od upada u njihov stan i zaštitu od ometanja njihovog dopisivanja.

Član 17: Pristup odgovarajućim informacijama

Država mora garantirati/garantovati da dijete ima pristup informacijama i drugim saopćenjima iz mnogostrukih izvora i poticati masovne medije da nude informacije koje su socijalno i kulturno korisne za dijete. Osim toga država štiti dijete od štetnih informacija i saopćenja.

Član 18: Roditeljska odgovornost

Oba roditelja nose najveću odgovornost za odgoj i razvoj djeteta. Država se obavezuje/obvezuje da će pomagati roditeljima u ispunjavanju ove zadaće.

Član 19: Zaštita od zlorabe/zloupotrebe i zapostavljanja

Država štiti dijete od svake forme zlostavljanja od strane roditelja ili drugih osoba koje imaju pravo na brigu/skrb, te razrađuje odgovarajuće socijalne programe da bi spriječila zlorabu/zloupotrebu i pomogla onima kojima je pomoć potrebna.

Član 20: Zaštita djece koja nemaju obitelj/porodicu

Država se obavezuje/obvezuje na osiguranje posebne zaštite za djecu koja nemaju obitelj/porodicu, te se obavezuje/obvezuje na pronalazak odgovarajućeg smještaja unutar obitelji/porodica-posvojitelja ili odgovarajućih institucija koje se bave odgojem i brigom/skrbi o djeci.

Član 21: Posvojenje

Posvojenja trebaju biti dozvoljena samo u najboljem interesu djeteta i mogu se izvršiti tek nakon dozvole nadležnog organa i nakon pristanka roditelja, rođaka ili drugih za dijete odgovornih osoba.

Član 22: Djeca izbjeglice

Djeci izbjeglicama mora biti pružena posebna zaštita. Država mora saradivati/surađivati sa kompetentnim organizacijama, koje toj djeci mogu pružiti zaštitu i pomoć.

Član 23: Djeca sa teškoćama u razvoju

Svako dijete sa teškoćama u razvoju ima pravo na posebnu brigu/skrb, naobrazbu/obrazovanje i unapređivanje. Na taj način svakom se djetetu sa teškoćama u razvoju treba se omogućiti najveća moguća mjera samostalnosti i socijalne integracije.

Član 24: Zdravlje i zdravstvene službe

Svako dijete ima pravo na najviši mogući standard u smislu zdravstvene brige. Pri tome, u najvažnije zadatke države spadaju osnovna zdravstvena briga/skrb, preventivna medicinska zaštita, zdravstveni odgoj putem pojašnjenja datih u javnosti, kao i reduciranje stope smrtnosti kod novorođenčadi. Sve države se u vezi s tim obavezuju na razvijanje saradnje/surađnje u cilju omogućavanja pristupa zdravstvenim službama svoj djeci svijeta.

Član 25: Redovna provjera smještaja

Svako dijete koje je smješteno u nekoj instituciji ili prima medicinsku njegu, ima pravo na redovnu provjeru njegovog ličnog/osobnog stanja.

Član 26: Socijalna sigurnost

Svako dijete ima pravo na socijalnu sigurnost uključujući socijalno osiguranje.

Član 27: Životni standard

Svako dijete ima pravo na životni standard koji mu omogućava potpun tjelesni, duhovni, duševni, socijalni i ćudoredan razvoj. Obaveza/obveza roditelja je, na prvom mjestu, da za djecu obezbijede odgovarajući životni standard. Ali, obaveza/obveza države se sastoji u brizi o tome da se prava djeteta mogu ostvariti. Ova obaveza/obveza države može sadržavati i materijalnu pomoć države roditeljima.

Član 28: Odgoj i naobrazba/obrazovanje

Svako dijete ima pravo na naobrazbu/obrazovanje, a obaveza/obveza države pri tom je da besplatno pohađanje osnovne škole učini obaveznim/obveznim, da razvija različite forme daljnje/daljeg naobrazbe/obrazovanja i da djeci shodno njihovim sklonostima omogući pristup visokoškolskim ustanovama. Disciplina koja je pri svemu tome neophodna u školama ne smije kršiti prava niti dostojanstvo djeteta. Razvoj saradnje/suradnje trebao bi da pospješi provedbu ovog prava.

Član 29: Svrha naobrazbe/obrazovanja

Naobrazba/obrazovanje potpomaže potpun razvoj ličnosti, talenata, kao i duhovnih i tjelesnih sposobnosti djeteta. Naobrazba/obrazovanje priprema dijete na život u kojem ono treba da bude svjesno odgovornosti kao građanin slobodnog društva; ono unapređuje poštovanje/poštivanje djeteta od njegovih roditelja, njegov kulturni identitet, ali i toleranciju i razumijevanje za vrijednosti koje imaju drugi ljudi.

Član 30: Djeca koja pripadaju nacionalnim manjinama i pristanovnicima

Djeca koja pripadaju nacionalnim manjinama i pristanovnicima imaju pravo da njeguju sopstvenu kulturu, religiju i da koriste svoj sopstveni jezik.

Član 31: Slobodno vrijeme, odmor i kulturne aktivnosti

Svako dijete ima pravo na mir i odmor, kao i pravo na igru i učešće u kulturnim i umjetničkim događajima.

Član 32: Rad djece

Svako dijete ima pravo na zaštitu od rada koji ugrožava njegovo zdravlje ili spriječava njegovu/njegovo naobrazbu/obrazovanje i razvoj. Država utvrđuje najnižu starosnu granicu za dobijanje radne dozvole i regulira sve uslove/uvjete rada.

Član 33: Zloupotreba/zloupotreba droga

Djeca imaju pravo biti zaštićena od uporabe/upotrebe droga i opojnih sredstava, kao i od učešća u proizvodnji ili trgovini drogom.

Član 34: Seksualna zloupotreba/zloupotreba

Država štiti dijete od seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja, kao i od prostitucije i pornografije.

Član 35: Trgovina djecom

Država je obavezna preduzeti/poduzeti sve mjere za spriječavanje prodaje i trgovine djecom.

Član 36: Ostale forme iskorištavanja

Svako dijete ima pravo na zaštitu od bilo koje forme iskorištavanja.

Član 37: Mučenje i oduzimanje slobode

Niti jedno dijete ne smije se mučiti, niti se prema njemu smije okrutno postupati; ono ne smije biti protupravno kažnjeno, niti mu se na taj način smije oduzeti sloboda. Smrtna kazna ili doživotna kazna zatvora bez mogućnosti pomilovanja ne smiju se izricati djeci mlađoj od 18 godina. Djeca kojima je oduzeta sloboda, moraju u zatvorima biti smještena odvojeno od odraslih, ukoliko za dobrobit djeteta ne važi suprotno. Djeca, koja su zatvorena moraju imati pravno ili neko drugo odgovarajuće zastupanje pred sudom i mora im se omogućiti kontakt sa roditeljima.

Član 38: Oružani konflikti

Sve države moraju preduzeti/poduzeti mjere s ciljem osiguranja neučestvovanja djece mlađe od 15 godina u oružanim konfliktima. Niti jedno dijete ispod 15 godina ne smije biti regrutirano u oružane snage. Po humanitarnom narodnom pravu sve države moraju brinuti o zaštiti djece u ratu i o tome da im se u toku rata osiguraju sve potrebštine za život.

Član 39: Rehabilitacija

Država se obavezuje/obvezuje da djeci koja su žrtve oružanih konflikata i djeci koja su bila mučena, zapostavljena, iskorištavana i zlostavljena osigura odgovarajuću brigu/skrb s ciljem njihovog oporavka i socijalne integracije.

Član 40: Mogućnost izvođenja mladih pred sud

Dijete koje dospije u konflikt sa zakonom ima pravo da se prema njemu postupa na način koji podržava njegovo dostojanstvo i osjećaj samovrijednosti; mora se obratiti pažnja na njegovo starosno doba i na socijalnu reintegraciju. Dijete ima pravo na državno-pravni postupak i poštivanje/poštovanje građanskih prava, kao i pravo na pravnog ili drugog zastupnika u cilju njegove obrane/odbrane. Ukoliko je to moguće trebaju se izbjegavati sudski postupci i smještanje u popravne domove.

Član 41: Prednost višim pravnim standardima

Ukoliko su uslovi/uvjeti za prava djeteta po nacionalnom ili internacionalnom zakonodavstvu povoljniji od ove Konvencije, onda, naravno, važe odredbe tih zakona.

[Član 42 do člana 54 bave se obavezama/obvezama država pri provedbi Konvencije]